

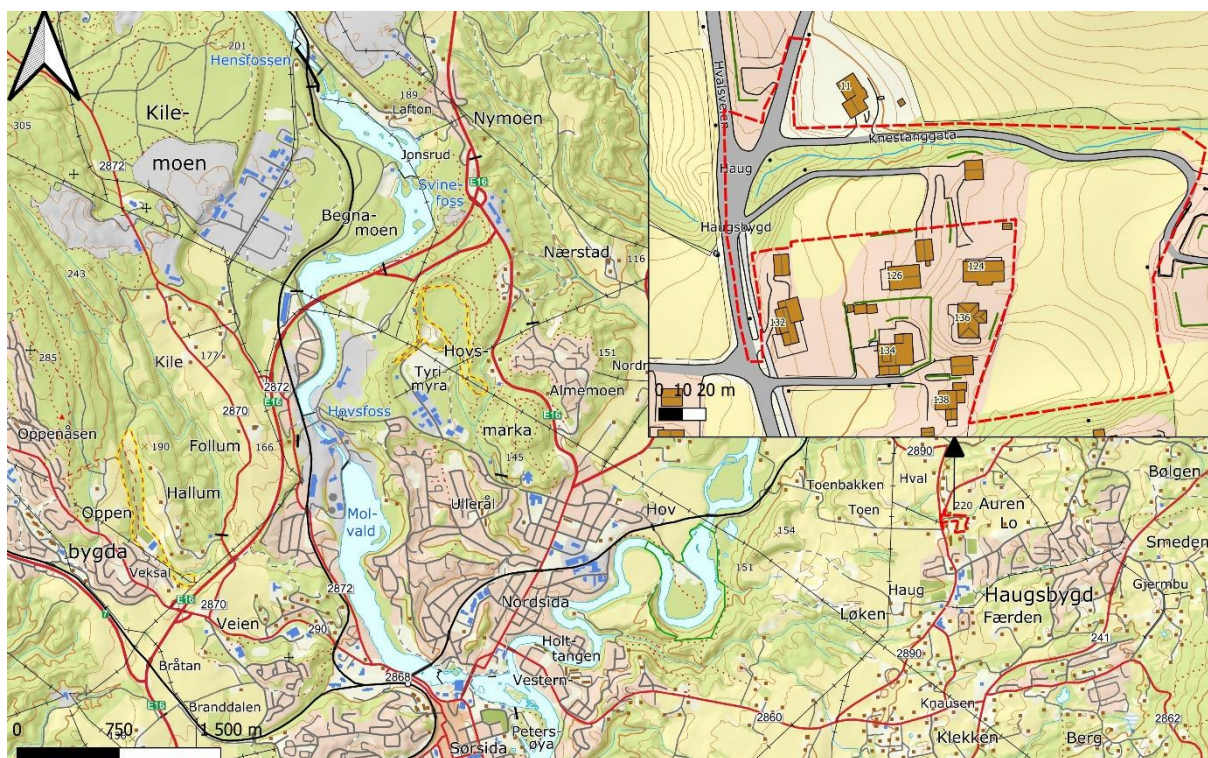
NOTAT

Vår ref.: CO-3315

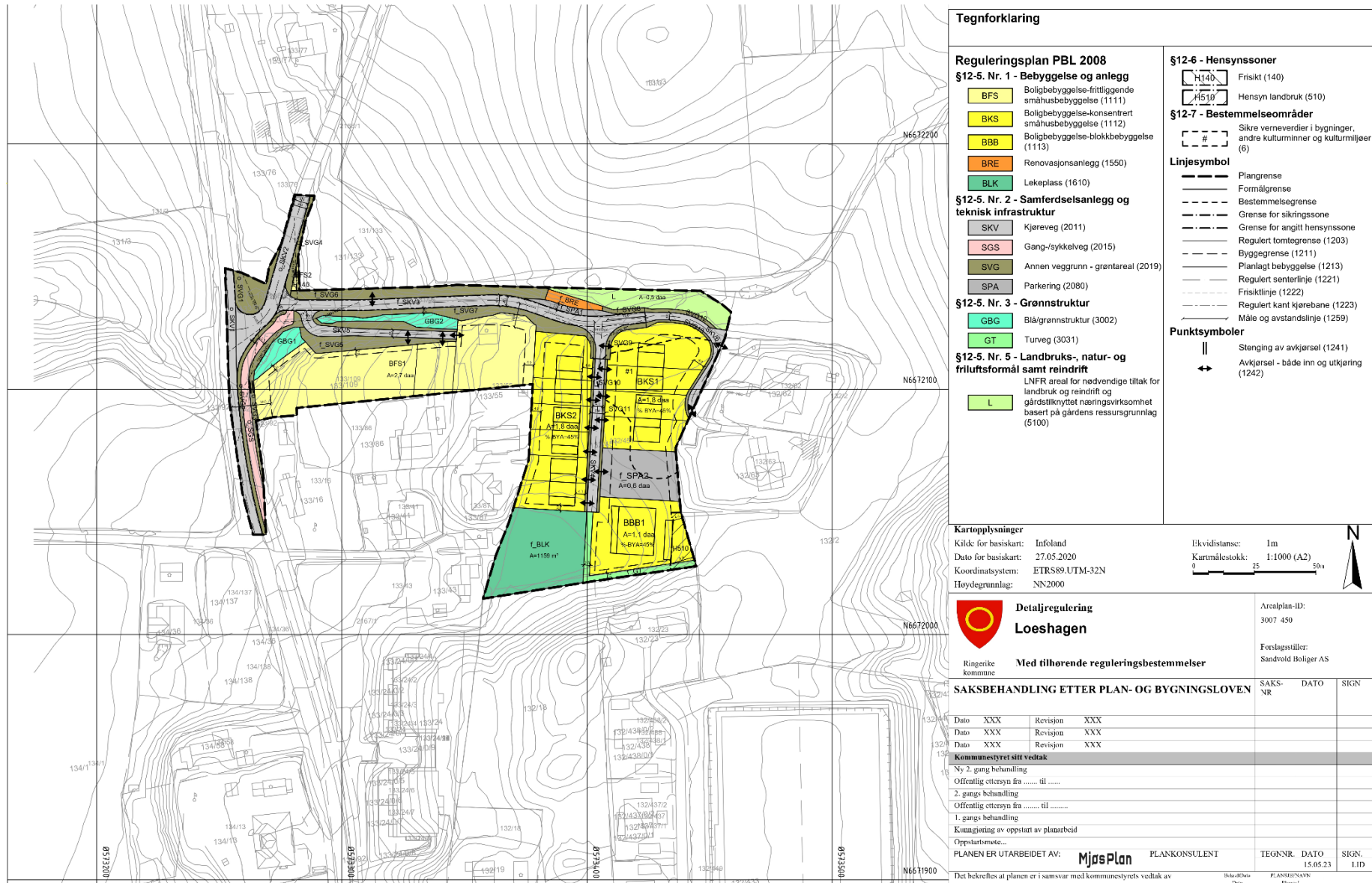
Dato: 19. oktober 2023

Biologiske verdier i Loeshagen

Det er planlagt en detaljregulering av boligområde på Loeshagen, med utbygging av ca. 21 boenheter, fordelt på en treetasjes lavblokk med åtte boenheter og resterende boenheter i rekkehus. I den forbindelse har Ecofact fått i oppdrag av MjøsPlan ved Line Irene Danielsen å utrede biologisk mangfold i planområdet. Oppdraget innebærer å sammenfatte eksisterende kunnskap, samt fremskaffe ny kunnskap gjennom en biologisk kartlegging av planområdet. Befaring ble gjennomført den 12.10.2023 av Christine Olson. Dette notatet sammenstiller all kjent kunnskap om natur- og artsmangfoldet i planområdet.

Figur 1. Planområdet markert i rødt.

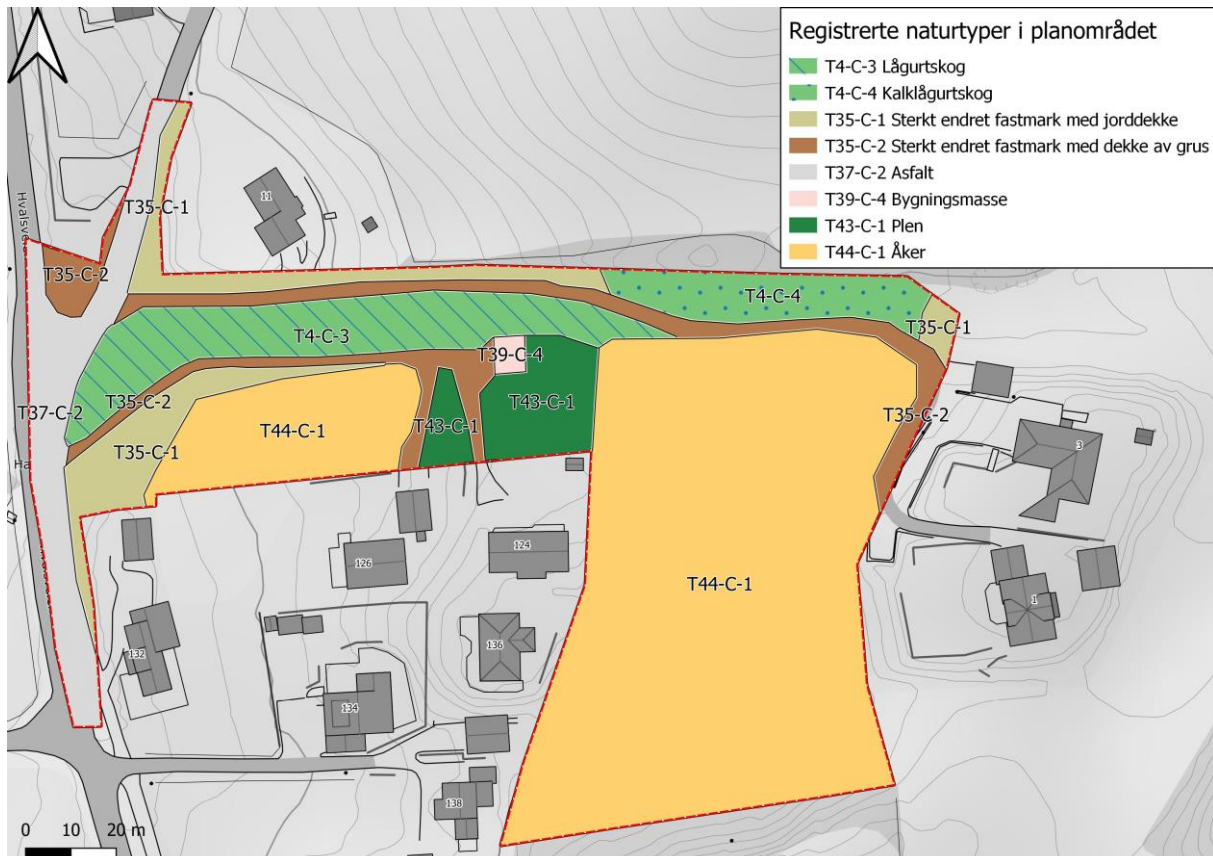
Figur 2. Detaljplan for Loeshagen (MjøspPlan 2023).

Kunnskapsstatus

Det foreligger ingen kjente registreringer i naturbasene av rødlistearter eller naturtyper. Det er gjort flere registreringer av den rødlistede arten dragehode med status sårbar (VU) langs Knestanggata nord for planområdet. Her er også ask (sterkt truet – EN) og nakkebær (nær truet – NT) registrert. Fremmedartene kanadagullris, gravbergknapp og buskhyll, alle med status svært høy risiko (SE) er registrert langs den samme strekningen. Av naturtyper i nærheten er det registrert en artsrik veikant etter DN håndbok 13 som overlapper med flere av registreringene av dragehode. Disse artene ble spesielt ettersøkt innenfor planområdet, men det understrekes at nevnte tidligere registreringer ikke vil bli påvirket av detaljreguleringen for Loeshagen. Planområdet ble oppsøkt i felt, og tidspunktet for befaring anses som tilstrekkelig for å innhente informasjon om artsmangfoldet.

Resultater

Planområdet kan deles inn i åtte naturtyper etter NiN 2.1 systemet (Bratli m. fl. 2017). Store deler av planområdet består av sterkt endrede naturtyper, men det er også to skogsområder innenfor planområdet. Disse er imidlertid små og oppfyller ikke kravene til noen naturtyper etter Miljødirektoratets instruks.

Figur 3. Registrerte NiN-typer i planområdet.

Selve utbyggingsområdet der boligbebyggelsen består av T44-C-1 Åker. Den østligste åkeren er brakklagt og domineres av fremmedarten kanadagullris (se figur 4), som finnes i store mengder og spredt jevnt over hele arealet. Ellers er vanlige arter burot, groblad, balderbrå, markjordbær, geitrams, hestehov, stornesle, gjerdevikke og ugrassløvetenner *Taraxum sp.* Åkeren i vest har noen forekomster av kanadagullris, ellers finnes stornesle, fuglevikke, enghumleblom, ryllik, bringebær, ugressløvetenner *Taraxum sp.* og rødløver. Historiske flyfoto viser at i 1947 var hele planområdet med unntak av skogsområdene og de asfalterte områdene åker. Det er usikkert hvor lenge åkerne har ligget brakk, den vestre ser ut til å ha vært oppdyrket i 2017, men flyfoto fra 2020 viser at den da var brakklagt. Den østre åkeren ser ut til å ha vært oppdyrket i 2021, men ikke i 2022. Mellom de to arealene med åker finnes det et område med NiN typen T43-C-1 Plener, parker og liknende, som er helt vanlig gressplen.

Figur 4. Åkeren i øst har store forekomster av kanadagullris i hele arealet.

De asfaltdekte arealene tilsvarer NiN typen T37-C-2 Asfalt, løs betong o.l. Disse har ikke vegetasjonsdekke, og det har heller ikke de delene av NiN typen T35-C-2 Sterkt endret fastmark med dekke av sand eller grus som er grusvei. Grøftkantarealene som består av T35-C-1 Sterkt endret fastmark med jorddekke og T35-C-2 Sterkt endret fastmark med dekke av sand eller

grus, har varierende vegetasjonsdekke med relativt mange arter. Her finnes blant annet engsmelle, stankstorkenebb, korsknapp, reinfann, skogstorkenebb, hundegras, markjordbær, firkantperikum, gjerdevikke, gjetertaske, hengeaks, enghumbleblom, ryllik og stornesle. Det er også en del fremmede arter i disse arealene, som vil omtales senere. Det er sparsomt med trær langs veien, men noen ungrær av spisslønn, ask og hassel står spredt.

Figur 5. Grøftekantarealet på nordsiden av den nordligste grusveien består av sterkt endret fastmark med dekke av jord.

Det går en liten bekk gjennom planområdet, som renner fra øst mot vest. Denne inngår i vannforekomst ID 012-671-R Randselva bekkefelt øst, som omfatter flere småbekker øst for Randselva. Vannforekomsten har ifølge Vann-nett moderat økologisk tilstand på bakgrunn av høye verdier av totalnitrogen. Den kjemiske tilstanden er vurdert til dårlig basert på vannprøver fra mars 2023 (Vann-nett). Bekken er rørlagt under grusveien i planområdet, og deretter nedstrøms planområdet. Bekken er grunn og substratet består av sand, grus og stein. Det ble ikke observert fisk, og basert på lengden på rørlagt strekning vurderes den å være fisketom. Den kan imidlertid ha en verdi for bunnlevende insekter.

Figur 6. Bekken går gjennom rør under den nordre grusveien i området.

Figur 7. Bekken nedstrøms nordre grusvei.

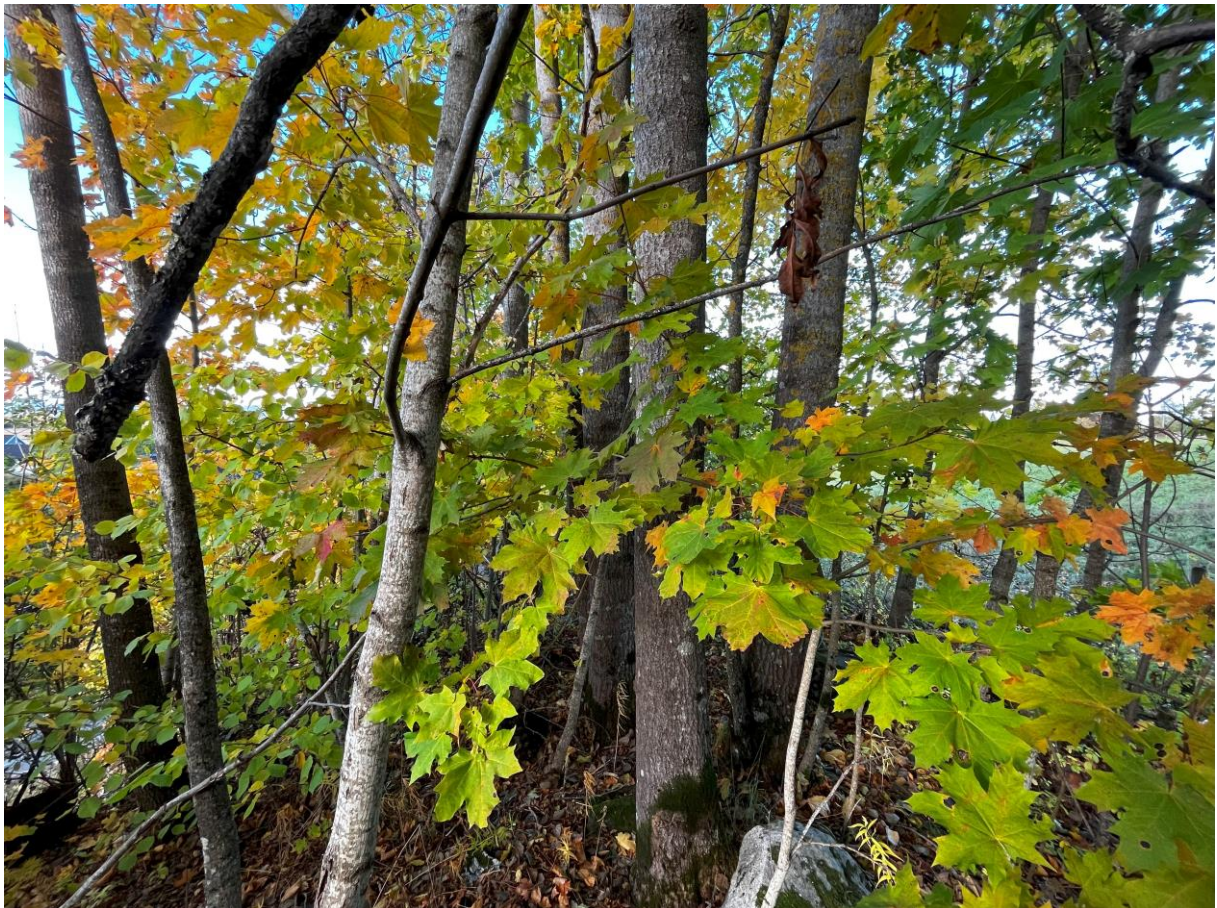
Det er skog langs deler av elva, mellom de to grusveiene i planområdet. Skogen består av NiN-typen T4-C-3 Lågurtskog. Dette innebærer litt mer kalkkrevende arter, og her finnes arter som enghumleblom, mjøduert, engsnelle, stornesle, skogsvinerot og korsved. Ingen treslag dominerer i tresjiktet, men det vokser gråor, osp, ask, spisslønn, rogn, selje og hegg langs elva. Skogen starter ved der bekken er rørlagt under grusveien (se figur 3), men langs de første 60 m er det kun et smalt belte med trær mellom grusveien og bekken, og trærne er svært unge (hogstklasse 1-2). Langs de siste 60 m av elva finnes flere større trær, og det er gråor med omkrets på 83-97 cm og en større osp med omkrets på 122 cm. Sør for elva står en stor selje med grov bark og 9 stammer. Tre av stammene har brekt av, men de resterende stammene har omkrets på 70, 83, 02, 106, 110 og 118 cm. Det er lite død ved i form av døde stående trær og døde liggende trær i området. Skogsarealet fremstår som fragmentert og menneskepåvirket, men har noen større trær og noe kontinuitet, spesielt i nedre deler, helt vest i planområdet.

Figur 8. Selje med flere stammer og grov bark.

Nord i planområdet finnes et mindre skogsparti med NiN typen T4-C-4 Kalklågurtskog. Skogbunnen har en del steiner og blokker i bunnen, og her vokser arter som kranskonvall, krattfiol, blåveis, vendelrot, enghumleblom og korsknapp. Tresjiktet består av litt større

ospetrær med omkrets på 75-118 cm, ellers mindre trær av spisslønn og hassel. Flere av ospetrærne er i hogstklasse 5 og et mindre parti oppfyller kravet til naturtypen Gammel lågurtospeskog etter Miljødirektoratets instruks. Arealet er imidlertid langt under minstearealet på 1000 m², og utfigureres ikke som en naturtype. Det forekommer ingen død ved i form av stående eller liggende død ved i arealet.

Figur 9. Lite areal med gammel lågurtospeskog i planområdet.

Figur 10. NiN typer i planområdet. 1 og 2: Sterkt endret fastmark med jorddekke langs grusveien nord i planområdet. 3: Brakklagt åker øst i området. 4: Lågurtskog vest i området. 5: Plen. 6: Sterkt endret fastmark med dekke av grus som grenser til asfalt.

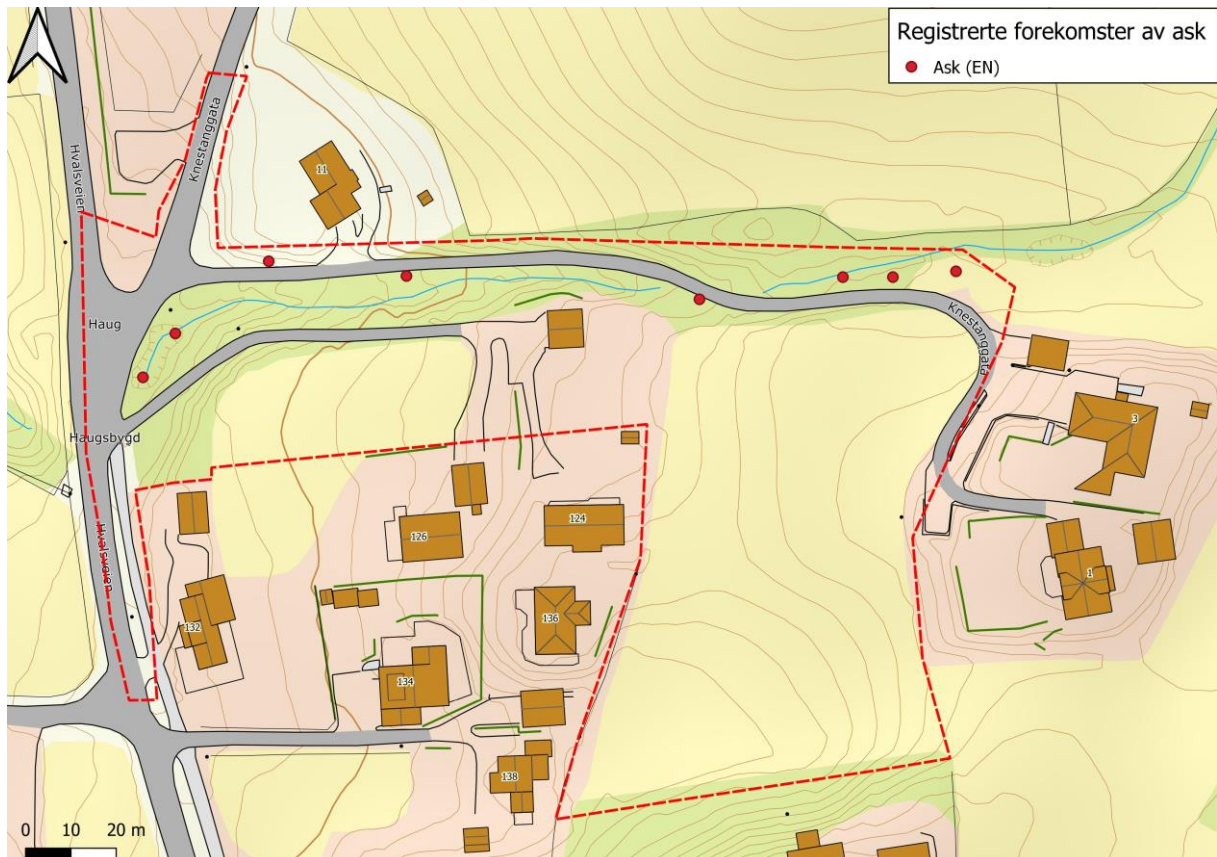
Rødlistede arter

Det ble funnet én rødlisteart i planområdet, ask, med rødlistestatus sterkt truet (EN). De fleste forekomstene var unge askeskudd, men det ble funnet en ask med omkrets på 48 cm øst i planområdet, i polygonen med lågurtskog. Ask er en vanlig forekommende art, som er rødlistet på grunn av sterk tilbakegang som følge av soppsykdommen askeskuddsyke (Solstad mfl.

2021). Trærne i planområdet er også relativt små, men det vil være positivt å bevare så mange av askene som mulig.

Figur 11. Ask med omkrets 48 cm øst i planområdet.

Figur 12. Registrerte forekomster av ask (EN) i planområdet.

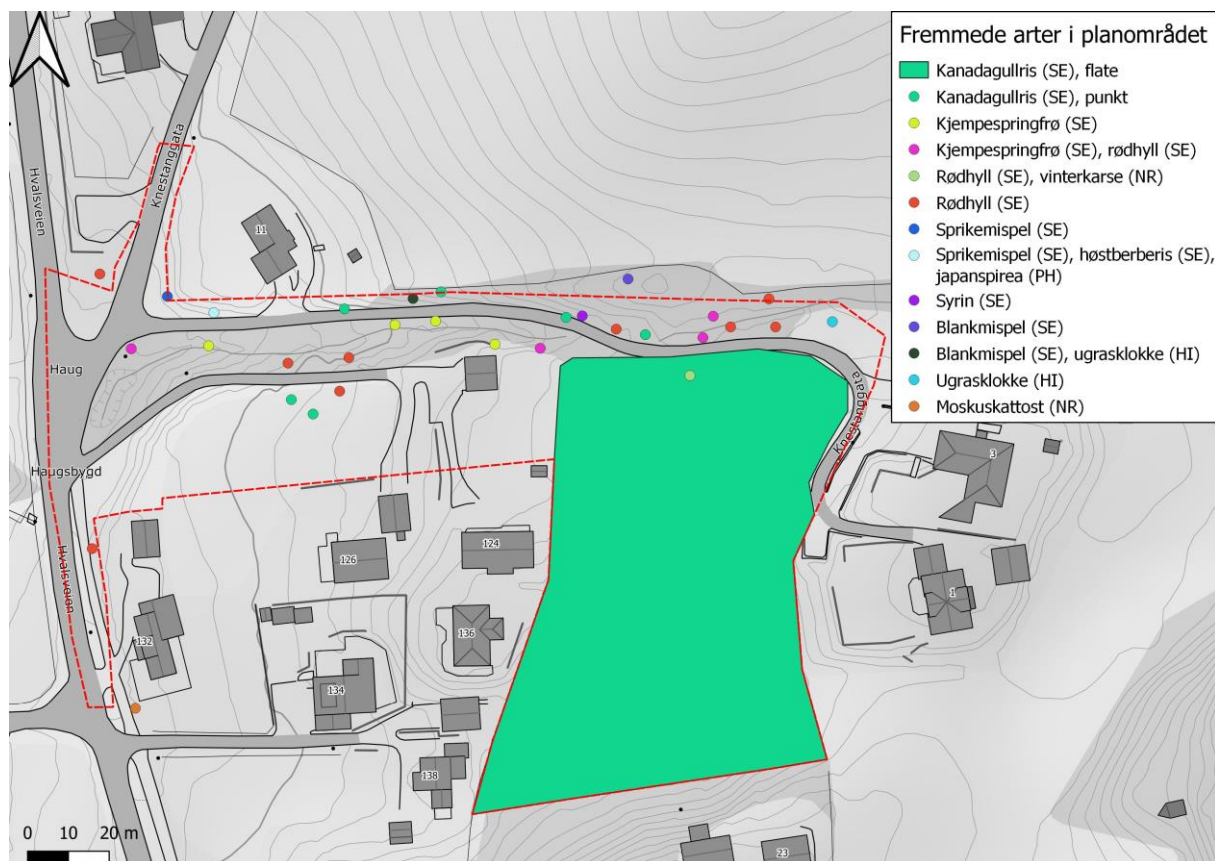
Fremmede arter

Det ble funnet ni forskjellige fremmedarter og to arter som har risiko NR – ikke risikovurdert, se tabell 1. Syv arter er i høyeste fremmedartskategori, én art er i nest høyeste risikokategori, én art har potensielt høy risiko, mens vinterkarse og moskuskattost ikke er risikovurdert. Vinterkarse og moskuskattost var begge på fremmedartslisten i 2012 og 2018. Vinterkarse var risikovurdert til svært høy risiko i begge vurderinger, mens moskuskattost var risikovurdert til lav risiko (LO) i 2012 og høy risiko (HI) i 2018. Begge artene har i ny vurdering blitt dokumentert etablert før år 1800 på bakgrunn av ny kunnskap, og anses derfor ikke som fremmede arter. Artene er heller ikke hjemlige, og kan være problematiske i norsk natur, selv om de ikke står på fremmedartslisten.

Tabell 1. Registrerte fremmedarter i og i nærheten av planområdet. Merk at observasjoner ikke er antall individer, men antall punkter der arten er registrert.

Art	Risiko	Observasjoner
Blankmispel <i>Cotoneaster lucidus</i>	Svært høy (SE)	2
Høstberberis <i>Berberis thunbergii</i>	Svært høy (SE)	1
Kanadagullris <i>Solidago canadensis</i>	Svært høy (SE)	13
Kjempespringfrø <i>Impatiens glandulifera</i>	Svært høy (SE)	8
Rødhyll <i>Sambucus racemosa racemosa</i>	Svært høy (SE)	14
Sprikemispel <i>Cotoneaster divaricatus</i>	Svært høy (SE)	2
Syrin <i>Syringa vulgaris</i>	Svært høy (SE)	1
Ugrasklokke <i>Campanula rapunculoides</i>	Høy (HI)	2
Japanspirea <i>Spirea japonica</i>	Potensielt høy (PH)	1
Moskuskattost <i>Malva moschata</i>	Ikke risikovurdert (NR)	1
Vinterkarse <i>Barbarea vulgaris</i>	Ikke risikovurdert (NR)	1

Kanadagullris er den desidert vanligste fremmedarten innenfor planområdet. På den brakklagte åkeren øst i planområdet dekker den store arealer, og er derfor vist i figur 13 som en heldekkende polygon, da den vokser i store mengder jevnt over hele arealet. Den finnes ellers spredt rundt i planområdet. Kjempespringfrø vokser flere steder langs bekken. Rødhyll finnes spredt i området, mens resterende fremmedarter forekommer hovedsakelig i NiN typen T35-C-2 Sterkt endret fastmark med dekke av jord, som er grøftearealene langs grusveien. Moskuskattost vokser rett utenfor planområdet i sør, og vinterkarse finnes i åkeren i øst. På bakgrunn av dette anbefales det tiltak for å hindre spredning av fremmede arter i anleggsperioden.

Figur 13. Fremmede arter registrert i og i nærheten av planområdet.

Naturmangfoldloven og forskrift om fremmede organismer stiller krav til aktsomhet for å unngå at fremmede arter spres og gjør skade på biologisk mangfold. Anleggsarbeid i arealer med fremmede arter bør foregå på en måte som hindrer ytterligere spredning av artene. Dette innebærer blant annet at forurensede masser ikke flyttes til uberørte arealer, og at anleggsmaskiner renses etter kontakt med massene. Ved transport av massene bør disse dekkes godt til. Problemarter bør også fjernes under anleggsarbeid. For ytterligere informasjon om håndtering av fremmede arter, anbefales artiklene i kildelista.

Figur 14. Et utvalg fremmedarter i planområdet. 1: Japanspirea (PH). 2: Kjempespringfrø (SE). 3: Rødhyll (SE). 4: Høsberberis (SE). 5: Kanadagullris (SE). 6: Vinterkarse (NR). 7: Blankmispel (SE). 8: Ugrasklokke (HI). 9: Syrin (SE). 10: Sprikemispel (SE).

Vilt og fugl

Det ble ikke observert fugl, reir eller dyretråkk, og planområdet vurderes ikke å inneha spesielt viktige økologiske funksjoner for vilt, ut over skogområdenes funksjon for vanlige arter.

Influensområdet

Influensområdet er det området utenfor selve planområdet som kan påvirkes av tiltaket. For Loeshagen består influensområdet av lignende arealer som det som er beskrevet i rapporten, hovedsakelig dyrka mark og boligbebyggelse med opparbeidede plenarealer. I vest fortsetter bekken gjennom et område med skog og beitemark. I sørøst grenser planområdet til et mindre skogsområde. Det vurderes ikke at det er noen spesielle verdier som vil bli påvirket av tiltaket.

Samlet vurdering

Planområdet kan deles inn i åtte naturtyper etter NiN 2.1 systemet (Bratli m. fl. 2017), hvorav seks er forskjellige former for sterkt endret mark med liten verdi for biologisk mangfold. Med unntak av ask er det ikke registrert store verdier, i form av rødlistede arter eller naturtyper. Skogsområdene med lågurtskog og kalklågurtskog har allikevel verdi som funksjonsområde for vanlige arter. En liten del av kalklågurtskogen faller innenfor definisjonen av en rødlistet naturtype, men oppfyller ikke kravet til minsteareal. Skogsarealene er sterkt preget av menneskelig bruk, men inneholder verdier for biologisk mangfold i form av store trær og varierte habitater. Store trær i planområdet er lokalt viktige som skjulested og levested for arter, og kan med fordel bevares der det er mulig. Med unntak av ask er det kun registrert vanlige arter, i tillegg til de fremmede artene. Asketrærne bør bevares der dette er mulig. Massene fra anleggsarbeidet bør behandles på en måte som hindrer ytterligere spredning av fremmede arter.

Kilder

Artsdatabanken. (2018). Norsk rødliste for naturtyper 2018.

<https://www.artsdatabanken.no/rodlisterforaturtyper>

Artsdatabanken. (2021). Norsk rødliste for arter 2021.

<https://www.artsdatabanken.no/Rodliste>

Artsdatabanken. Artskart: <https://artskart.artsdatabanken.no>

Direktoratet for naturforvaltning (2000): *Viltkartlegging*. DN-håndbok 11

Direktoratet for naturforvaltning. (2007). *Kartlegging av naturtyper - Verdsetting av biologisk mangfold*. DN-håndbok 13, 2. utgave 2006 (oppdatert 2007). Supplert med utkast til nye faktaark 2014-2018.

Forskrift om fremmede organismer (2015). Forskrift om fremmede organismer (FOR-2015-06-19-716). Lovdata. <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2015-06-19-716?q=forskrift%20om%20fremmede%20arter>

Grootjans, K. Bjørgaas, H. (2015). Veileder massehåndtering og fremmede arter. Sweco-rapport. Hentet fra:

<https://www.kristiansand.kommune.no/contentassets/cc2b910f4da44a07b9dc522acc88affc/grootjans-k.-og-bjorgaas-h.-2015.-veileder-massehandtering-og-fremmede-arter.-rapport-oppdagsnummer-1254-10001-sweco.-fylkesmannen-i-aust-agder.pdf>

Halvorsen, R., Bryn, A. & Erikstad, L. (2016). *NiN systemkjerne- teori, prinsipper og inndelingskriterier. Versjon 2.2, Systemdokumentasjon 1*, s 1–292 (Artsdatabanken, Trondheim; <http://artsdatabanken.no>).

Miljødirektoratet. (2023). *Kartleggingsinstruks - Kartlegging av terrestriske naturtyper etter NiN2*. Veileder M-2209.

Misfjord, K. & Angell-Petersen, S. (2018). Håndtering av løsmasser med fremmede skadelige plantearter og forsvarlig kompostering av planteavfall med fremmede skadelige plantearter. (Miljødirektoratet rapport M-982). Sweco. Hentet fra:

<https://www.miljodirektoratet.no/globalassets/publikasjoner/m982/m982.pdf>

Naturbase: <https://kart.naturbase.no/>

Naturmangfoldloven (2009). Lov om forvaltning av naturens mangfold (LOV-2009-06-19-100). Lovdata. <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2009-06-19-100>

Solstad, H., Elven, R., Arnesen, G., Eidesen, P.B., Gaarder, G., Hegre, H., Høitomt, T., Mjelde, M. og Pedersen, O. (2021). *Karplanter: Vurdering av ask *Fraxinus excelsior* for Norge*. Rødlista for arter 2021. Artsdatabanken.

<https://www.artsdatabanken.no/lister/rodlisterforarter/2021/23570>

Vann-nett: <https://vann-nett.no/portal/#/waterbody/012-671-R>